

Debrecen 1901
247 01

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5	Fél évre . . . 8		
Negyed évre . . . 2 . . . 50 . . .	Negyed évre . . . 4		
Egy hónap . . . 1	Egy hónap . . . 1 . . . 70 . . .		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN ÉS KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábes petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Szervezkedjünk.

(Levél a megyei függetlenségi párthoz.)

Irta: **Ifjabb Móricz Pál.**

Vármegyei életünkre messze kiható jelentőségű és fontos választási mozgalmak előtt állunk. Deczember havában következik el a vármegyei tisztújítás. Ez kötelességeket ró a megyei bizottsági tagokra, mely kötelességeket elalkudni, lanyhán vagy épp sehogy sem teljesíteni a becsülettel, a megbízóink érdekével ellentétes bűn.

Vármegyei életünk egyik legönzellembb, legfüggetlenebb, kipróbált érdemű tagja, a Kósahegyi név alatt irogató elvtársunk, megyebizottsági tag, már két emelkedett, igaz hangu vezércikkben hívta fel a vármegye független, önálló érzésű, a közérdeket szíven hordozó, az eddig fentartott és bukó félben levő rendszer mocsárvirágjaival, büneivel, mulasztásaival, kapzsi, önző, czimboráskodó szellemével elégedetlen és azt megvető megyebizottsági tagokat a vármegyei általános szervezkedésre és erőnknek, a reánk életfontos vármegyei küzdelesekben való egyesítésére.

Tisztújítás előtt állunk és politikai tudósítónk értesülése szerint a lejárt rendszer egyik bálványja, a Tiszák meg-

rögzött sógora, Dégenfeld József gr. főispán a belügyminiszter bizalmatlanságát tapasztalván, a miniszterhez lemondó levelét már be is nyújtotta. Mi nekünk tehát, a hajdúvármegyei független pártnak résen kell állni és készen a legkitartóbb küzdelemre, hogy e kínáló alkalommal a vármegyei életünket behálózó érdek-szövetség hálóját szétszakítsuk és a jog, törvény, igazság korszakának megfelelőbb, független és önzetlenebb elemekre bizzuk vármegyei életünk vezetését és intézését. A tisztítás szelleme, melynek zászlaját és elveit Széll Kálmán szereti lobogtatni és hirdetni, kell hogy érvényesüljön Hajdúvármegye sárga házában is. És érvényesülni is fog, ha mi szervezkedünk és időt nem veszítve erőnket tömörítjük, állást foglalunk. Tehát a megyebizottsági tagok egyrészt ne ígérjék oda egy nyájas kilincselőnek sem a szavokat —, ilyenkor felette neki szoktak nyájasodni némely, különben embert sem ösmerő tekintetes és nagyságos urak, de másrészt a vármegyei független párt szervezkedését is halogatás nélkül meg kell kezdeni és be kell fejezni és e végből szervezkedő gyűlést kell tartanunk és pedig itt a központon, Debreczenben.

Ugy hiszem, hogy e gyűlés össze-

hívására és vármegyei függetlenségi pártunk vezetésére, elnöki állására kiváló, megbízható és odaadó buzgóságú, lelkes, minden személyi érdeken felül álló, kipróbált független és a megyei életben becsült nevű vezető férfunk is van a Wespriény István hadházi megyebizottsági tag, földbirtokos, ügyvéd, előkelő és szeplőtlen, nemes személyében. És mivel valakinek a szervezkedésre az első lépést meg kell tenni, miezen vezető szerepre és az egyesült vármegyei függetlenségi párt terhes elnöki tisztére kiváló tulajdonságainál, nemes jelleménél és szeplőtlen, önzetlen kipróbált független érzésénél fogva Wespriény Istvánt legméltóbbnak tartjuk, már csak azért is, hogy a nagyobb hajdu városok, mint Böszörmény, Szoboszló és Nánás között nem támadhat fel a más alkalmakkor tapasztalt vetengő, féltékeny irigység, hogy ezen egyik vagy másik város a többinek — a vezető szerepet kezéhez nyervén — fölé emelkedik. Ez ugyan elvi küzdeleseknek és céljainknak kicsinyes oldala, de mi számolunk ezzel is.

Hadház iránt a megye egyik része sem érezhet vetengő irigységet és féltékenységet és Wespriény Istvánban pedig, mert nem tételezzük fel, hogy

A bujdosó honvéd dala.

Dr. **Hegedüs Pál** összeirogatott „Dal könyvéből.”

Lengedezve fuj a Mátra szele,
Kedves babám fohásza jön vele,
A fohásban egy kérés van hozzám,
Ne feledjem Hazám s kedves rózsám.

Nem feledlek, jaj! de attól félek
Bánatomban hogy soká nem élek,
Elhervadok, mint virág a lombon,
Érettetek szép Hazám s galambom.

Almanach 1902.

(Szerkeszti **Mikszáth Kálmán** Budapest. Singer és Wolfner kiadása)

A jó Singer és Wolfner budapesti könyvkiadók a Mikszáth Kálmán szerkesztői cégje alatt — egy idő óta — évről-évre diszes kötésű könyvvel szokták meglepni a magyar olvasó közönséget. Egyik alkalommal a könyv fedele mutatósabb, vonzóbb, máskor a tartalom. Az idén (illetőleg 1902.

évre előlegezve) határozottan a könyvkötököt illeti az elismerés az Almanach kiállításáért, igen mutatós és vonzó a könyvnek a fedele.

Mikszáth Kálmán szerkesztő uram — úgy látszik — még mindig nem heverte ki az Országos Hirlap szülte lidércz nyomást. Rövid, fanyalgó, ugynevezett muszáj előszóval fizeti ki a nagy palóc az Almanach kíváncsi olvasóit és kelleltenül — ki nem térhetvén a keserű pohár elől — emlékezik Eötvös Károlyról és második Andrássy Gyuláról mint irótársokról. A számító nagy palóc bizonyosan úgy okoskodhatik, miért nem maradt az első fiskálisnak, a másik mágának s mit rontják az „írás mesterségét”, hej . . . hej, ha legalább is minden második — harmadik évben egy Országos Hirlapot lehetne haszonra — agyon szerkeszteni . . . .

A milyen lapon indul Mikszáth mesternek az esztendei beszállításra kötelezett előszava, a könyvben kitüntetett íróink és íróink művein is észlelhető a lapulás, a szürkeség. Bagyadt könyvecske. Öszinte hang alig néhány lapon csendül elénk. Legtöbb része a Singer és Wolfner-czég részére „kötés szerinti” szállított vásári portéka. Alig néhány lap, a melyen az igazibb érzés,

a szeretet, a kedv, az író lelkesülése, ihletése ott lappang és magához vonja szeretetünket, érdeklődésünket.

Ellenkezőleg! Csak fáradtan, magamat erőltetve lapozgathattam e könyvet végig. A kedvszerinti könyv üditi, ruganyossá teszi a kedélyt, de ez unott, fásult vagy mesterkéltszerű lelkű írásaival tompítólag hat. Ásitást szülő. Közönyt nevel . . . A lélek, az érzés, a természetesség, az erős magyar talaj már száműzve van a tollatok alól, ti szellemi kívándorlók?

Malonyai Dezső „Vándorláp” című elbeszélésében egy kártyás fiu jó utra térítését festi le, a kit védangyala, egy szikár, különöz öreg, özvegy földesur a lapok világában rejtett udvarházába és a bájos kis lánykája mátkájául hurczol le a budapesti kártyaszobából; midőn már az urfi mindent elveszített és a pisztoly csöve sötétlik homloka felé . . . Hihetetlen, kevésbé valószínű történet, de a ki ezt megírta érti a szórakoztatás mesterségét . . . Mintha csak a Jókai íróasztala fiókjából emelte volna ki történetét, alakjait a szerző. Ez az erénye, de a hibája is.

Lengyel Laura divatos írónő, így azt csodáltam volna, ha nevét nem találtam volna

kivonná magát ezen hazafias, noha sok töredelemmel járó vezéri hivatás elől, oly elnököt, vezetőt nyer vármegyei egyesült függetlenségi pártunk, akinek pártatlansága minden érdeken felül áll és a kiben mindnyájan megbízhatunk, a kire mindnyájan büszkék lehetünk; elveinket, a kitartó küzdelmünket önzetlen, erős győzelemre fogja vezetni és időt tovább nem vesztegetve, tapasztalni fogjuk, hogy már a küszöbön levő tisztujtácson is döntő erőt fog pártunk képviselni.

Midőn pedig a vármegyei függetlenségi párt és így a megyebizottsági független párt szervezésének a mikéntjét és körvonalait határozottabban megjelöltem és írásba foglaltam, biztosítva lévén arról, hogy igen sokan vagyunk, a kik Weszprémy István iránt hasonló bizodalommal érezünk és kiváló képességeiben, jellemében, multjában a vezetésre vezér erőt látunk, mivel mi nem sugó-búgó kilincselők és összeesküvők vagyunk, nyíltan felkérem számos elvtársaim nevében is Weszprémy István kiváló elvtársunkat, hogy a szervezkedő gyűlés összehívására tegye meg az első lépést; mert ő teljesen méltó és hivatott ezen fontos lépés megtételére és mert minékünk késlekedés nélkül a cse ekvés terére kell lépnünk, hogy a kilincselők és a rendszer hajdemákjainak az akna munkáját betömhessük, ellensúlyozhassuk. És ha keztyűsen nem lehet, hogy akkor a kőrges gyökér kefével is ledörzsöljük a „szűz vármegye” arczáról a szeplőt, melylyel a rendszer rontotta meg, csufitotta el meggyénket.

az Almanachban. „Az első”-ről írt. Ha meg nem írta volna, akkor sem lett volna veszteség az Almanach olvasóira, a kiknek Laura nagysám saját külön készítésű limonáde történeteskével kedveskedik. Alig hiszem, hogy ha a szerzőnő a nadrágos szerzők rendjébe és osztályába tartoznék, hogy emlegetnék és hogy valaha belekerült volna a Mikszáth Kalmán által szerkesztett Almanachba; de így a bájos irónóval szemben . . . „kezeit csókolom” meg a kritika is.

Lőrinczy Györgyöt feltétlenül megdicsécsérem a Haynau rémuralmának idejéből írott hazafias elbeszéléseért. Szeretettel, sikerülten írja le azt a kort, annak a nehéz kornak kétféle szereplőit, az üdözőket és elnyomottakat; midőn a volt honvédek a császári hadsereg külsőországokbeli ezredeihez sorozták be és szórták szét, a nemzetőrség vezetőiből, a nemzeti kívánságok szószólóiból pedig stráfkompániákat alakítottak. Urrendűek voltak ezek. Keztyűben végezték a katonai kényszermunkát, például a seprést. Innét a történet czíme is „Keztyű.” És az egyik „keztűs” bajtársnak a magyarfaló német ezredes bájos leányával való szerelmi története kedvesen szövődik a történetbe, mely Lőrinczynek határozottan egyik sikerültebb alkotása.

Pekár Gyula érzélgős francia marquis és marquise történetét, a rokokó idilt, mely a forradalom vérpádján végződik a hősnőre

Az ügyvédek gyűlése.

(Budapesti levél.)

Közel ezer ügyvéd tanácskozik, még pedig meglehetősen harcziás hangulatban a budapesti ügyvédi kamara disztermében. Az elégedetlenségnek a vele együtt járó harcziás hangulatnak közvetlen oka az igazságügyi kormányzat a polgári perrendtartásról szóló javaslata, melyet a miniszter a tavasszal dolgoztatott ki. Nemesaka javaslat kidolgozói, de a bírák és a hozzáértő laikusok is azt mondják, hogy e tervezet, ha életbe lép, a porlekedést egyszerűbbé és olcsóbbá teszi. Az ügyvédek azonban azt mondják, hogy a tervezett új eljárás nemcsak az ügyvédség erkölcsi és társadalmi tekintélyét sérti és csökkenti, hanem egyúttal pusztító veszedelmeképpen is jelentkezik az ügyvédi jövedelem ama csökkenésén, a mely az új rendszer eredményeképpen az ügyvédséget sújtani fogja.

Igazságszolgáltatásunk ellen régóta az volt a panasz, hogy drága és hosszadalmas. E baj megszüntetése érdekében sürgetett a közvélemény minden igazságügyi reformot. És ime, mikor a miniszter oly reformot akar, amelyik a jogszolgáltatás egy igen nagy területén megújítja egyszerűséget és olcsóságot ígér, előállanak és a megélhetés nevében tiltakoznak ellene az ügyvédek. A modern felfogás az ügyvédben a jogrend, a jogbiztoság, a közszabadság őrei és a jogkereső, vagy a védelemre szorult fél pártfogóját látja. Ez a felfogás adott nekik tekintélyt, becsületet és megkülönböztetett tisztességet. De a való élet, a bölcs elméletek e nagy és kegyetlen kigunyolója, szembe állítja most a fél és az ügyvéd érdekeit. Az e törvényjavaslat, amelyik hasznát a jogkereső félnek, árt az ügyvédnek. Oly probléma, melyet mind a két fél egyenlő javára bizonyára sem a tervező miniszter sem a tanácskozó ügyvédek meg nem oldanak.

Minket azonban az ügyvédek tanácskozása nem is e konkrét, de tényleg csak részletkérdésért érdekel, hanem mint a magyar társadalmi politika egyik aggodalmas jelensége. Ezekre megy a legtanultabb, a

legértelmesebb és bizonyára a leghazafiasabb és legmunkabiróbb ama férfiak száma, kik mint ügyvédek arról panaszkodnak, hogy nem tudnak megélni, mert sokan vannak akik a létért való harc e keserves küzdelmei közepette akaratlanul is azt sürgetik, hogy a jogkereső fél érdeke szenvedjen csak azért, hogy ők kellő társadalmi tisztességgel élhessenek. Legyen az igazság keresés utja költséges, hogy ők ne szenvedjenek szükség. A miniszter reformterveit pedig ne a közönség, hanem az ő érdekükhöz szabja.

Készséggel ismerjük el azonban, hogy az ügyvédséget erre, a tisztán önzőnek látszó álláspontra nem saját érdekeinek kizárólagos hajhászása szorította, hanem az a helyzet, melynek gyökerei mélyen belenőttek társadalmi és közgazdasági nyomoruságos viszonyainkba.

Magok az ügyvédek elismerik, hogy az ügyvédi kereset csökkenésének egyik legfőbb oka az, hogy nagyon sok az ügyvéd s hogy ennek következtében a létért való harcban közülök nem az érvényesül, akit hivatás és tudomány szeretete vonzott e pályára, hanem az, akiben megvan az élelmesség és a kellő üzleti szellem. Egy szóval, az ügyvédség megszűnven hivatás lenni, atalakult üzlettel. A tudomány és az eszmény szeretete elavult régi szerszámai a jogvédő hajdani harcainak, melylyel többé nem lehet harcra szállani ott, hol az üzletiesség összes eszközei működnek.

Sok az ügyvéd. Különösen sok az ügyvédek között az olyan egyén, aki inkább ügynök, mint ügyvéd. De hát miért keresik fel oly számosan az ügyvédi pályát általában, különösen pedig olyanok, kiknél a hivatás és a tudomány szeretetét az ügynöki élelmesség pótolja? Gazdasági és vagyoni viszonyaink ziláltsága miatt. Általában véve, a sok ügyvéd minden országban párhuzamos jelensége a gazdasági és vagyoni viszonyok ziláltságának. Gazdaságilag fejlett országban az ügynöki élelmesség megtalálja a maga munkaterét az üzleti életben; nem kényszerül rá, hogy betörjön az ideálisabb természetű értelmi keresetek mezejére s azokat hivatásuktól eltérítve, természetükből kiforgassa.

és az életfogytiglan tartó börtönben a hősré. a mesterkelt modorosság, az őszinte érzések és magyarság hiánya jellemzi Nem „vérpadra, hanem „papirkosárba” való virág ez. Ugyanis az érzékeny, érzélgős, puderporos rokokó idilnek a czíme „Virág a vérpádon . . .” Tekintve, hogy Pekár Gyulát a fiatal magyar irodalom egyik vezérszemének tartják, nem helytelenítheti senki, ha nagyobbak az igények vele szemben. Nem az újság tárczájába dobott oda egy máról holnapig olvasott gyöngébb alkotást, de egész esztendőre, esztendőkre vonatkozó gyűjteményes könyvbe, — ezt kár volt fejlejténie Pekárnak; de az utána következő „Gyémántpitykés embernek” Bródy Sándornak is. Bródy Sándor parasztokat parasztészjárást szerepeltet. Nem a parasztjaink büne, ha Bródy nem ősméri őket és ily gyatra Bergetics herceges és két okos görögös paraszti mesét és életképet szerepeltet a rovásukra. A görögök már rég nem vásárolnak földet minálunk.

Abonyi Árpád tipikus székely és oláh bakáit masiroztatja fel a bosnyák földi, hegyormon ekvő várdába. Abonyi ősméri jó barátja a székelybákának, az oláhnak, a bosnyákföldnek és így a „tehenek” című elbeszélése az Almanach becsesebb közíreményei közé tartozik.

Tabori Róbert „A kis kadet első kalandját” írja meg. Az e fajta német katona

vítzek írói sikerültebb, eredetibb kadét kalandot is jegyeztek fel ennél. Ugyanis a kis kadét hölgynek öltözik és találkat ad a gyilkos szigorú ezredesnek, a nyájas olvasók előtt is — bizonyosan — nem ösmertlen ama von Wolkenstein ezredes urnak.

Thury Zoltán a budapesti erkölcselen életnek három áldozatjáról, három többé-kevésbé bukott lányról, elkeseredett apjukról, az undok kerítőné gyilkosáról ír történetet . . . Nem egészen helyes, hogy Thury Zoltán épp az Almanachban feszegeti ezt a sötét kérdést; hisz az Almanach olvasói leginkább nők és pedig gyakorta kevésbé serdült nők, mert hiszen a diszes kötetű Almanach kötetek ott hevernek a legtöbbször hölgysozba asztalán.

Ambrus Zoltán a „Több szerelemről” értekezik. Hiven és számalomra gerjesztően írja le benne a robot munkás írók életét; akik ihletés nélkül kénytelenek írni, alkotni — szerkesztők, kiadók izlése, meghagyása szerint — műveiket, az új regényt, melynek témája nem valami új, a regény nem lesz elsőrangú, meglehet az is, hogy híjjával lesz az erkölcsnek és a hazafiaságnak, de a fürdőköltés kitelik belőle . . .

Benedek Elek „Tücsök párja” kedves, magyar tücskök; noha nem valami jelentősebb mű. Még félig sem szívtá el szivarját Elek apó és már is készen volt a tücskökkel, melyben írja a városból falujába

Hirdetjük mi is, hogy az ügyvédség bajainak orvoslása elsőrendű társadalom-politikai szükséglet. Tekintélyes vagyonos és független ügyvédi karra van szükségünk. Ezt azonban megteremteni a jogkereső közönség rovására nem lehet. Móját kell ejteni, hogy az ügyvédi proletáriatus szaporodásának gátja vettessék, hogy a pályáról kiszoruljanak az élelmes szellemű ügynőkök s újra érvényesüljön ott a haladás szerepe, a tudomány és az igazi jogvédői tehetség. Ha az ügyvédek kongresszusa meg fogja ez eszközöket találni, nemcsak az ügyvédség bajainak orvoslására teszi meg az első sikeres lépést, de segít megoldani a magyar társadalmi politika egy nagy problémáját is.

Az adózó közönséghez.

(Tájékoztató felvilágosítások.)

Lapunk fennállása óta a nagyközönség érdekét mindig kellőleg óhajtotta képviselni s igyekezett hogy minden — pláne közteher és adóztatási — ügyekben a szükséges felvilágosítást is nyújtva, a közönséget mihez tartás céljából egyes dolgokra figyelmeztesse s érdeklődő figyelmét arra felhívja.

Eljött — még pedig ugyancsak eljött — annak ideje most is, s talán még inkább mint a múltban — tekintve a terhes adóztatási viszonyokat — hogy az adózó közönség nemcsak figyelmeztetve legyen, de saját jól felfogott érdekét tekintve tájékoztató utasítással is láttassék el.

Ha tekintjük adóztatási törvényeink sokaságát s e mellett számtalan esetekben kiadatott felsőbb hatóságok utasításait és körrendeleteit nem lehet csodálkozni, hogy az amugy is szövevényes adótörvények nem tudása miatt igen sokszor még azok is rövidséget és kárt szenvednek, kiknek különben már társadalmi állásuk is ugyszólván kötelességévé teszi a törvényekbeni némi jártasságot, de absolute nem lehet csodálkozni azon egyszerű adózó polgárokon, kiknek módjukban sem volt azokról csak tudomást is szerezni.

visszakerült feleséges fiatal suszter gondnélküli, nótás életét a virágsszagu és hamvas muskotályszilvás falusi élettel együtt. Mintha csak egy keresetlen, szerény, kedves mezei virágot préselt volna Elek apó ezen Almanach szürke és leginkább sivár lapjai, történetei közé.

Bársony István az „Egy koldus bot történetét” írta meg a kik a Bársony páratlan természeti, vadászkepeit ösmérik, szeretik boszankodhatnak ezen fakult, olcsó vásári rongy színű történeten. Tolvajok, tolvajnök, detektívek, még a tolvajnyelv is eszközei a hatáskeltésnek.

Kóbor Tamás a kártyás „Arany ifju” bukását, atyjával történt összeütközését írja le. De csak vegyes hatást tud kelteni a „Lipót város” ezen bölcselkedő vagyis inkább Kóbor Tamaskodó írója.

Szakra — ő nagysága is divatos hölgyírő — a „Nótás Miczi”-ről irt történetet. Már ha kicsap is kebeléből a kritikusai czéh, bevallom, nem bírtam magamra erőszakolni e történetecske végig olvasását és így a becsület parancsolja, hogy, (mint más mélyen tisztelt kritikus társaim szokták,) olvasatlanul ne írjak e művecskéről véleményt. De talán jobb is?

Herczeg Ferenc „Nevelőnöje” oly bájos nevelő kisasszony, Alpáry tábornagy ur csak jó izléséről adott bizonyosságot, midőn

Ha y esetben jorult elő és fordulhat elő a jövőben is, hogy az adózó csak akkor veszi észre magát hogy talán nem is törvényes alapon és formák közt lett megadóztatva, mikor adójának rendezése s annak adókönyvecskéjébe leendő beiratása végett jelentkezik; s már ilyenkor hiába szalad ide-oda, hiába fáradsága és költsége, mert ha ügyének igazságos érzetében kérvényt is nyújt be arra feltétlenül ellehet készülv, hogy azzal elutasítatik minden vizsgálat nélkül; mert arra egyszerűen azon végzést nyeri, hogy, „Folyamodó kérelme — tekintve (itt hivatkozás az ide vonatkozó egyes adótörvények és §§-okra) hogy az elkésötten adatott be s tárgyalás alá vehető nem volt, s ezzel elutasítatik.”

Itt van tehát s elkövetkezett annak ideje ismét, hogy az adózó részen legyen: Mint a hivatalos hirdetmény utján; ugy az egyes helyi lapokból is tudomást vehetett a közönség arról, hogy hogy a szokásos és 3 évre szóló adó összeírási munkálatok az egész országban s így városunkban is megkezdettek, épen azért lehetőleg célirányos lenne, ha minden adózó mikor nála meg fog jelenni az összeírás teljesítésével megbízott állami és városi közege odahaza tartózkodnék a célból, hogy — megkönnyítve a munkálatot is — az esetleges helytelen felvétel elkerültessék annyival is inkább, mivel ez összeírás fogja alapját képezni a jövő évben megejtendő legfontosabb adónemnek a III ad osztályu kereseti adónak kivetésénél.

Ugy hallatszik, de egyik helyi lapban közölve is volt, hogy az állam egyik közege a p. ü. igazgatóság utján, Debreczenben az általános házbéradónak behozatalát gondolja elérhetni az által, hogy a megindult összeírási munkálatok eredménye az lesz, hogy a felvett lakrésznek legalább fele bérbe lesz adva, ha pedig ez így lenne az 1868. évi XXII. t. cz. 4 § a értelmében Debreczen sz. kir. városban az általános házbéradó mondatnék ki, mi annyit jelent, hogy azon háztulajdonosok is, a kik egy két avagy több szobát tartanak fent saját használatukra, azok után — nem mint eddig házosztály adót hanem összehasonlítás után házbéradót fognak fizetni, mi által a megterhelés

feleségül vette. Mint a kívánatos, ropogós cseresznye, olyan Herczegnek ezen története. Mintha bizony a Gyurkovics mama kertjéből, a Gyurkovics lányok cseresznyefajáról szakította volna Herczeg, a kinek szerencsésebb a keze, ha az áruló „kurucz brigád” helyett, modern „osztrák generálist” lépte fel hőseül.

Végül Gárdonyi Géza egy öreg koldusról és a pap szolgáljáról, karácsonyi havazás idejében a pap boros pinczejében esett forgolódásokról ir jóízű paraszt történetet és mutat be jellegzetes alakot, feltárva a paraszti észjárását borközben és józanodás után. A „két féle nóta” csak néhány lapra terjed, de többet ér a csufondáros, hazug, képtelen Göre Bíró urnak bármely egész könyvénel, mert a hegyi pince szagától, a boros magyar észjárástól szinte — megcsábul és derül az olvasó is . . .

Most pedig a könyves polczra dugom az 1902. évi Almanachot; de alig hiszem, hogy még valaha onnét — olvasás szempontjából — előkeresem. És bármint tömjénezzen a czéhbéli kritika, higgye el Mikszát szerkesztő ur, sokan cselekesznek így az 1902. évi Almanach csaldott olvasói közül.

Paulus.

óriási lenne, mert példát idézve: Ha egy háztulajdonos saját részére 3 szobát használ azután eddig fizetett házosztályadó czimen 12 koronát, most fizetni fog ha az összehasonlítás folytán 600 koronára lesz értékelve egyenes házbéradót 67 kor. 20 fillért, tehát már egyenes állami adóban többlet 55 kor. 20 fillérrel.

Ebből megítélhető az óriási különbség. Ne hogy tehát tudatlanság avagy nem törődömség folytán e szomorú állapotra ébredjen Debreczen lakossága, figyelmeztetjük, hogy a házbér bevallási ivateket a lehető legnagyobb gond, figyelem és pontossággal töltsék ki.

Mert az 1883 évi 44 t. cz. II. Rész I. fejezet 12 §-ának a., pontja világosan mondja hogy „házbéradónál a három évi kivétési ideszak első évét megelőző évre az 1868: XXII t. cz. 3. 4 és 18 §§-ai, valamint az 1870: LI. t. cz. 2 § a és az 1873. évi VI. t. cz. 2§-a értelmében megállapított házbéradó-jövedelem, az az azon bérjövedelem, melyet a házbirtokos az említett évben, a bérbe adott ház vagy lakrészt után tényleg huzott.” szolgálhat adóztatási alapul, vagyis ez anyit jelent, hogy ha valamelyik háztulajdonosnál olyan lakrészek melyek bérújítási jövedelmére szolgálhatnak a folyó évben egész üresen állottak nem vallandók be házbéradó alapul, mert azok után házosztály adó kivetes jár a már idézett törvények alapján.

Nem képezik továbbá házbéradó kivetés tárgyát az 1868. évi XXII. t. cz. 15 §-a alapján „azon házak, melyek nem pénzért, hanem bizonyos mezőgazdasági szolgáltatásokért vannak kivéve” minthogy pedig városunkban számtalan ilyen eset van azért véltük jónak ezt ösmertetni.

Ébren lét és kellő vigyázat tehát adózó közönséget, mert az által ellehet háritani a fejetek felett tornyosuló fellegeteket.

B.

NAPI HIREK.

A vadasdi székelyek temploma.

Noha az egyházkerület Debreczenben ülésezett urai — tudunkkal a felhívás daczára sem nyitották meg erszényüket a vadasdi református székelyek templomára, a két székely presbiter és a székely templom ügye a debreczeni polgárság körében szép támogatásra talált. Tudomásunk szerint ma is folyik a gyűjtés a vadasdi székely templomra; azonkívül Kovács Sándor nevű polgártásunk 1 koronát hozott be ma délelőtt a vadasdi székely templomra. Nyugtatjuk, ha szaporodott a gyűjtés, akkor ezt is, mint előzőleg 11 korona 41 fillért, a Gál Zoltán gyűjtését, postán juttatjuk a vadasdi református lelkészi hivatalhoz. Máthé András és Kádár József székely presbitereket pedig, akik most a hajduságon gyűjtenek, ismételten ajánljuk atyánkfiaink szeretetébe, pártfogásába.

Mit tárgyal a városi közgyűlés?

Debreczen sz. kir. város törvényhatósága e hó 28-án csütörtökön délelőtt bizottsági közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozatát már egybeállította a tanács. Felhívjuk a biz. tagokat illetőleg elvtársainkat, hogy ne mulasszák el a közgyűlésen megjelenni. A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. Polgármesteri jelentés az 1901. évi szeptember és Október hónapokról. 2. Polgármesteri jelentés az 1900. évről. 3. Ügyhátralékjegyzék a közgyűlési megbízásokról. 4. Ottó cs. és kir. főherceg ö Fenségo nevében a város közönségéhez intézett köszönő leirat felolvasása. 5. M. kir. belügy miniszter urnak 24.110—VI. B. számú rendelete a 9 ik gyógyszerárnak városunkban engedélyezése s annak Radakovic Jenő számára adományozása tárgyában. 6. M. kir. belügyminiszter urnak 91.340—III. szám alatt kelt leirata, mellyel a papir és írószerszükségletek beszerzése tárgyában hozott közgyűlési határozatot feloldja. — 7. Kereskedelmi m. kir. miniszter ur leirata a Dunaföldvári—Debreczen—M. Szigettransversalis ut építése ügyében és ezzel kapcsolatban Hajdu vármegye közönségének átirata a Debreczen—H.-Böszörményen át a Szabolcsmegyében fekvő vaskapui vezetó transversalis ut kiépítése tárgyában. 8. M. kir. belügyminiszter ur leirata a városi gyám-pénztár 1900 évi mérlege jóváhagyása tárgyában. 9. Pécs és Kolozsvár sz. kir. városoknak a köztisztviselőknek a közteherviselésbe leendő bevonása iránt az országgyűlés képviselőházához intézett felirata. 10. állandó bíráló választmány jelentése a legtöbb adófizető bizottsági tagok 1902. évre szóló névsorának bemutatásával. 11. a megüresedett választott bizottsági tagsági helyeknek pótválasztás utján betöltése iránt előterjesztés. 12. Az esködtörvényszágról szóló 1897. évi XXXIII. t. cz. 14. és 15. §§ ai értelmében alakítandó bizottságokba a bizalmi férfiak megválasztása. 13. Központi választmánynak 3 évre megalakítása. 14. Állandó bíráló választmányának 3 évre megalakítása. 15. Igazoló választmányának egy évre megalakítása. 16. A közigazgatási bizottságba sorrend szerint kilépő tagok helyére, az 1902. és 1903. ik évekre 5 tagnak választása. 17. Törvényes biztosíték mellett el nem helyezhető házi és gyámpénztári felesleges pénzeknek 1902. ik évben mi módon elhelyezése tárgyában névszerinti szavazás. 18. Tanácsi előterjesztés, mely mellett a néh. Ármos Balint által Debreczenben létesítendő Hajléktalanok menedékháza és „Mentő-egyesület” czéljaira tett hagyományok alapító leveleinek tervezete beterjesztetik. 19. A cs. és kir. gyalonági egyéves önkéntesi iskola felépítése tárgyában tanácsi előterjesztés. 20. A m. kir. honvédszárlaktanya kibővítésének ügye. 21. Az állategészségügyi körzetre vonatkozó szabályrendelet tárgyában előterjesztés. 22. A tanács bejelenti hogy az állami bor- és husfogyasztási adó, kat 1902. ik évre feltétlenül — 1903. és 1904. évekre pedig feltételelesen évi 300,000 korona mgváltási árért a város részére mgváltotta. 23. Tanácsi előterjesztés az Oláh-ház ondódi 26^{1/2} hold földjének eladása iránt. 24. Ugyanaz, a guti erdei erdei vasut mgvétele iránt. 25. Tanácsi jelentés az eddig közgyűlésileg megszavazott ez azonkívül szükséges városi létesítmények és ezek költségeinek fedezete tárgyában. 26. Az Apafi utcza 145. sz. telek elidegenítése. 27. A Barcsay-ház ondódi földjének eladása felett — első ízbeni — névszerinti szavazás. 28. Tanácsi előterjesztés a debreczeni jótékony nőegylet kérelmére, a szövő-tanfolyam segélyezésére 600 korona és 6 öl tűzifa adományozása iránt. 29. Mártonfalva község képviselőtestületének és az ottani ev. ref. egyháznak kérvénye a 2 ik ev. ref. iskola felállításához 4000 korona segély adományozása iránt. 30. A debreczeni kereskedelmi iskola tanárainak községi adó alól való mentesítés iránti kérvénye. — 31. Özv. Zivuska Ferenczné és Jambor János debreczeni lakosoknak banki illetve halapi kaszáló-földjüknek újabb kimérése

tárgyában hozott 1894/1901 és 13445/1901. sz. a tanácsi határozatok ellen benyújtott felebbezése. 32. Grausz Mór felebbezése a 15,221—1901 szám atatti tanácsi határozat ellen. 33. Özv. Polgári Jánosné tulajdonjog bekebelezési engedély iránti kérvény. 34. Smysák János és neje kérvénye tulajdonjog bekebelezésének engedélyezése iránt. 35. Az évi 1000 koronánál kisebb javadalmazású irnokok kérvénye drágasági pótlék kiadása iránt. 36. Beke Károly, számvevőségi számtisztnek állásából történt elmozdításáról. 37. Hegedüs Péter polgárosítás iránti kérvénye. 38. Molnár Albert polgárosítás iránti kérvénye. 39. Madarász Lászlóné bábaoklevelének kihirdetése.

Az ifjuság a székelyekért.

A kollegiumi ifjuság köréből értesülünk: Az akadémiai polgárság ez esztendei nevezetes gyűlésén elhatározta, hogy a magyarság védelmében önálló működési tere lép. Ennek az önálló működésnek első bizonyossága az a felhívás, mely ma került a kollegium fekete táblájára s buzdítva kéri az ifjuságot arra, hogy a nemzetiségektől körül szorongatott s roskadozó székely testvéreink felségelésére iratkozzanak be mennél számosabban az E. K. E. tagjai sorába. Mint értesülünk, már eddig is igen sok feliratkozás történt. Áldja Isten ezért az ifjuságot! A felhívás alatt három név van: Papp Lajos, senior, Miltay István, a M. I. Ö. T. elnöke és Fráter Ernő, a J. S. E. elnöke.

Egyháztanácsülés.

A debreczeni ev. ref. egyház presbyteriuma f. hó 24-én gyűlést tartott az egyház tanácstermében. Bár a tárgysorozatban több fontos ügy szerepelt, oly lanyha volt az érdeklődés, hogy csak 11 óra után lehetett megnyitni a 10 órára összehívott gyűlést.

Az elnöki széklet Simonffy Imre főgondnok és Kiss Albert lelkész foglalták el. Napirend előtt Simonffy Imre főgondnok indítványozta, hogy főt. és mélt. Kiss Áron püspök ur előtt az egyháztanács jókívánatát fejezze ki abból az alkalomból, hogy az isteni gondviselés megengedte érnie 87-ik születésnapját s egyuttal érdemeit jegyzőkönyvben örökítse meg, — mit is a közgyűlés egyhangulag s örömmel elfogadott. — Ugyancsak elfogadta Kiss Albert azon indítványát, hogy Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek az egyháztanács köszönetét fejezze ki, a miért a volt gazdasági tanintézetben öt tantermet elemi-iskolai czélokra szives volt átengedni.

Csurka István két rendbeli interpellációja után áttértek a tárgysorozatra. Főjegyző bejelentette Kerékyártó Bálint presbiter halálát, mit a gyűlés szomorú vett tudomással s a megüresült presbyteri helyre Boidog Sándor póttagot hívja be. Török Péter új presbyter letette a hivatalos esküt.

A vasárnapügi bizottságban üresedésben levő tagsági helyre Dospoly Jánost, a gazdasági bizottságba pedig Medgyesi Ferenczet választották.

Szöke Ferencz halálával a kistemplomban egyik egyházi helye megüresedett, a melyre Kovács László presbytert egyhangulag megválasztja a gyűlés, ki is azonnal letette a hivatalos esküt.

Dicsöffy József jelenti, hogy özv. Szöke

Ferenczné, Horvát Julianna 40 koronát adományozott az Egyháznak s kéri, hogy ez összegben szoltárok szerzettessenek, a kegyes adakozónak pedig szavazzon köszönetet az egyház tanácsa. — A gyűlés ilyen értelemben határoz.

Tudomásul vették a várositanács átiratát, melyszerint az ideiglenes tantermek fűtésére 41 öl tűzifát utalványoz s a 13-ik ismétlő iskolai tanítói fizetését folyóvá tette; továbbá az eszperes átiratát az ideiglenes tanítók megerősítése tárgyában.

Az egyháztanács már régebben elhatározta, hogy a Kossuth-utczai templomnál rendes orgonista-kántorságot szervez s felhívta a felsőbb leányiskola igazgató tanácsát, hogy a zenetanár részére adott 1200 korona honnan leendő fedezéséről gondoskodjék. Az igazgatótanács eleget tett e kérelemnek, a zenetanár fizetését teljesen az intézet terhére vállalta, a lelkeszi kar pedig javasolja, hogy a Kossuth-utczai templomnál rövid időn a belső kántori állásokhoz hasonló orgonista-kántorság létesítsék a fizetés mennyisége s honnan leendő teljesítése felől a gazdasági bizottság kérdeztessék meg, mit a közgyűlés el is fogadott.

Rendezte az egyháztanács a csapókereti és szegényházi istentiszteletek kérdését olyformán, hogy a szegényházban tartandó istentiszteletek végzésével egy évre Hajdu Zsigmond püspöki titkárt bízta meg s részére 400 korona tiszteletdíjat állapított meg.

Kovács János iskolafelügyelőt pedig megbízta, hogy a Csapókertheben az istentiszteletet már a legközelebbi vasárnap tartsa meg. A városi tanácsot pedig felkéri, hogy az óvoda két termét istentisztelet czéljaira átengedje s átalakítsa. — Kalmár Ignác tanítónak az énekvezetés teljesítéséért 100 korona tiszteletdíjat kiutalványozott.

Több apróbb ügy letárgyalása után a gyűlés véget ért.

A debreczeni gazdák és a biztosítás.

A gazdák országos biztosító szövetségétől a debreczeni bizottság a múlt héten tartott gyűlésnek eddig is szép eredménye mutatkozik. A debreczeni tehetősebb és kis gazdák tömegesen keresik fel a gazdasági egyesület titkári hivatalát, hogy biztosításokat kössenek. Ezideig mintegy 300,000 koronára értékű biztosítást kötöttek a gazdák.

Burmester hangversenye.

Közepes számu, diszes közönség gyönyörködött tegnap este Burmester mesteri hegedűjátékában. Sajátságos, hogy még az ő művészete sem tudott híveket szerezni a zenének a hangversenyek lelkes törzsközönségén kívül állókból. A jelenlevők egy mély érzésű perfect tudású és kifogástalan technikájú művész nemes játékát élvezték. Burmestert mély, érzelemteljes nemes előadása, férfias vonása a komolyabb zenére praedestinálják. Bámulattal hallgatjuk messé terz sext, octav, decima futamait, flageoletjeit, staccatoit balkézpizzikatoit, mégis mélyebb benyomást kelt bennünk akkor, ha komoly művet interpretál. Különösen Bach művei ihletik meg. Ily szabatos, szép előadásban Bachot még nem hallottuk.

A hangverseny részletes műsora a következő volt:

Elsőnek Schubert g moll szonátáját adta Burmester elő Mayer Mahr tanár zongora kísérete mellett. A második tétel (Andante) után már kitört a tetszés zaja, mely a harmadik tétel után elementaris erővel nyilatkozott meg. Egyszerű, bámulatosan nemes, klasszikus modorban adta elő a művet Burmester. Utánna Wieniewszky Faust ábrándját mutatta be virtuóz előadásban.

A következő számban Mayer Mahr tanár mint solista és zeneszerző mutatkozott be. Kinos incidens zavarta meg műsorát, nevezetesen a kiállított zongora olyan rozoga és rossz volt, hogy Beethoven c moll változásait nem is merte a művész rajta eljátszani. Ilyesminek nem szabad megtörténni. Helyette Grieg bölcső dalának és saját Mazurkájának művészi előadásával aratott nagyobb sikert. Utána Burmester játszotta Schuman 2 dalát ritka finom, subtilis színezettel, majd Bach g moll fugájának nagy stíli, hihetetlenül egyenletes vonókezeléssel megjátszott bravuros előadásával ragadta el a közönséget. Ez után tényleg a csodálat moraja zúgott a termen végig. A lelkes tapsokra Bach E dur gavotteját adta ráadásul hasonló sikerrel. Mayer Mahr tanár szerenádjával ismét rendkívül ügyes és tehetséges szerzőnek bizonyult. Ez a darabja általános elterjedésre számíthat. Liszt rhapsódiájával nem tudott nagyobb hatást elérni, a ráadásul adott gavottja szinte csinos hangulatos mű. Végül Burmester adta elő Bach híres „Air“-jét az az egész világon megcsodált előadásával. Hegedűjén egy gordonka tömörségével és érzékes hangjával szólaltatta meg a mély érzelmű compositiót, szinte énekszerűen hangzott a dal. Viharos taps után Paganini variatioit adta elő azokkal a nyaka tekert passegeokkal, pizzi cató futamokkal, flageoletekkel és obligat melizmákkal, melyekkel minden virtuóznak meg kell birkóznia. Burmester ezt a feladatot könnyedén és sikerrel oldotta meg. A zúgó tapsokra Sarasate ismert „Czigány melodiái“ nak második részét adta ráadásul.

Állalában mint fentebb már említettük Burmester a komoly zene embere, a kinek előadásán látszik, hogy nem is igyekszik a virtuositás kétes értékű sikereit kiaknázni. Ő az igazi nemes zenének hivatásos előadója. Ertesülésünk szerint januárban ismét lejön hangversenyezni Debreczenbe. Akkor azt hisszük általánosaab lesz az érdeklődés.

Dur és Moll.

A közgyűlés előkészítése.

A városi tanács ma délelőtt a főispán elnöklésével teljes tanácsulást tartott, melyen a csütörtöki közgyűlés tárgyalat készítették elő s látták el javaslattal. A városi nagy kölcsön fontos ügyét nem említi a déli órákban szerkesztőségünkbe érkezett közgyűlési tárgysorozat, talán csak nem akarják dugott portékaként a közgyűlési terembe csempészni? Ez szigorú birálatot érdemelne.

Szozer Ilonka Debreczenben.

Szozer Ilonka a Magyar Színház volt primadonnája, kit a debreczen közönség nagyrésze a Csarnok estélyeiről előnyösen ösmer, a héten négy estén át vendégszerepel a debreczeni színházban. Erre a vendégszereplésre vettük az igazgató alábbi értesítését:

„Tisztelettel értesitem Debreczen sz. kir. város n. é. közönségét, hogy Szozer Ilonka urhölgy pénteken, e hó 24-én 4 estére terjedő vendégszereplést kezd meg színházunkban. Színrekerülnek, általános bérletszünetben: pénteken: A denevér; szombaton: A Gésák; vasárnap: Angot, a kofák leánya; hétfőn: New York szépe operettek. Jegyek az előadásokra szerdán reggeli 9 órától — rendes helyáron — válthatók a színház baloldali pénztáránál. A mélyen tisztelt bérlok joga szerdán délelőtt 11 óráig tartatik fenn. Pénteken, „A“ bér-

letszünet, szombaton „B“ bérletszünet, hétfőn, „C“ bérletszünet. Debreczen, 1901. november 26-án. Kiváló tisztelettel! Komjáthy János szinigazgató.”

Elhunyt vármegyei tisztviselő.

Tegnap már jeleztük, hogy a vármegyei tisztikar egyik szorgalmas s becsületben áldott tagja Papp Lajos elhunyt. Haláláról fiatal neje a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Papp Lajosné szül. Katz Rezsín fájdalomtól megtört szívvvel tudatom felejthetetlen jó férjemnek Papp Lajos Hajdúvármegye árvaszéki ülnökének, a Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet igazgatósági tagjának f. hó 25-én életének 45-ik, boldog házasságának 2-ik évében Budapesten történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk földi részei itt Debreczenben f. hó 27-én d. u. 2 órakor fog az ev. ref. egyház szertartás szerint a Magy. államasutótól, az új templomban tartandó gyász ima után a Kossuth-utcai temetőbe örök nyugalomra tetetni. Debreczen, 1901. november 25-én. A vármegyei tisztikara külön gyászjelentést adott ki szöretett tisztviselőtársuk elhunytáról.

Szoboszló új polgármestere.

H. Szoboszlón vasárnap volt a polgármester választás. A választást Rásó Gyula alispán vezette. A polgármesteri tisztségre egy pályázó volt, Fekete Sándor volt vármegyei főjegyző, szoboszlói ügyvéd, kit az egybehívott közgyűlés egyhangulag választott meg H. Szoboszló polgármesterévé.

Az első hó . . .

Télapó már az ajtón kopogtat, midőn a didergő emberek fejére havat szítal. Az első hó ma hajnalban esett le. Ugylehet már nem messze az idő, midőn csengős szánok élénkitik a havas utcát és a fehér mezőséget.

Eljegyzés.

Fülöp Ödön, ifj. Fülöp Ignác előnyösen ösmert kereskedő fia eljegyezte Csengeri Nelli kisasszonyt özv. Csengeri Imréné leányát.

Elveszett.

A tegnapi Burmester hangversenyen elveszett egy battizt zsebkendő, melybe „Margit“ név volt belestikkelve. A szives megtaláló kéretik azt kiadóhivatalunkban átadni.

Ha nagy gondtól akar megszabadulni.

hogy mit vegyen karácsonyi és ujévi ajándéknak férfiak részére, tekintse meg a „Bikaszálloda“ épületében levő **tajték áru kereskedés, dohányzó eszköz különlegességeit** hol csodálatra méltó olcsó árban és rendkívül nagy választékban minden elgondolható dohányzó eszközök kaphatók.

Az országházból.

Papp Zoltán szűzbeszéde.

(Távirati tudósítás.)

Dr. Papp Zoltán, a tiszalöki választókerület függetlenségi követe szűzbeszédét megtartotta, mely igazi ellenzéki beszéd volt, még Széll miniszter elnököt is védekezésre szoritotta. Távirati rövid tudósítás szerint így beszélt:

Papp Zoltán: — a többség feliratának a hangja olyan mint a borravalót kérő la-

kájé . . . (Apponyi házelnök meginti a szónokot.) Nem pedig önézetes, milyen a nemzet alkotmányos királyához méltó. (Zajos tetszés a szélsőbaloldalon.) Kérde Szélltől: igaz-e, hogy összes gazdasági felszereléseit Gráczból szerzi be? Majd vázolja közállapotainkat, nem választás, hanem kinevezési rendszer van, melyen csak a községenkénti szavazás segíthetne. Majd elmondja, hogy egyetemi polgár korában küldöttséget vezetett Fejérváryhoz, hogy magyarul is lehessen tiszti vizsgát tenni, de Fejérváry azt felelte, hogy „a ki művelt, annak tudnia kell németül (zúgás a szélsőbalon) és hogy ezt nem is merné i n d i t v á n y o z n i a — meggyőződésével ellenkezne (Gyönyörű! Zúgás a szélsőbalon). Szóvá tette aztán, hogy Széll a főrendihazban azonosította magát az előbbi kormányval. (Széll közbe kiált: nem így mondtam) Ez volt az értelme! (Széll: tessék idézni!) Pap: Mindeuki így magyarázta.

Ezután lelkes szavakkal ajánlotta pártja feirátát. Zajosan megéijenezték a sikerült szűzbeszédet.

Széll Kálmán kijelentette, hogy gazdasági felszereléseit nem Gráczból szerzi be, 15 évvel ezelőt csináltatott ott néhány száz koronás vaskonstrukciót.

IRODALOM.

A tiltott könyv.

(Tschudi Klára „Erzsébet királynő“ je.)

A bécsi országos törvényszék megtette azon szívességet Tschudi Klára norvég írónőnek, hogy feledhetlen Nagyasszonyunkról írott kis könyvét „felségsértés és a császári Ház tagjainak megsértése miatt“ kiltitá Ausztria területéről. Ez annyit jelent, hogy már egyedül Ausztriában legalább is százezer példányban fog elterjedni a Reclam-féle könyvtár azon kis kötete, melyet ily súlyos büntények miatt tiltanak el minden jó osztráktól. Lehet, hogy a magyar belügyminiszter is utána megy e balgaságnak és eltiltja hazánkban is e könyvet — amig tehát nem tilos, addig ismertetjük a „felségsértéseket és a császári Ház tagjainak elkövetett sértéseket.

Röviden jeleztük már, hogy a norvég írónő nem ismervén a magyar politikai viszonyokat, e tekintetben nagyon is kifogásolható fejtegetéseket közöl Magyarországon egykori közjogi helyzetéről Ausztriával szemben. Ilyen például a forradalom következő megítélése Tschudi Klára művében.

„Ösmeretes dolog, hogy Ferencz József akkor még igen ifju volt, a midőn nagybátyja Ferdinánd császár a trónról lemondott és Prágába vonult vissza, hogy hátralevő napjait ott élje le.

„A gyerekifju fejedelem, amely jelzót a Habsburg-birodalom felett uralkodó 18 éves császárnak ellenségei nagy előszeregettel szokták adni, trónuraléptével csaknem egyidejűleg volt kénytelen táborba szállni a magyarok ellen, kik ellene föllázadtak.

„Saját ereje nem volt elegendő arra, hogy a nyugtalanságot elfojtsa. Kénytelen volt tehát Oroszországot segélyadásra kérni. Miklós czár 100.000 katonáját rendelkezésére bocsátotta, s ezekkel megzabolázta a makacs országot.“ stb.

Ha a norvég írónő a magyar állapotokat nem is érti, annál inkább megérté a női lélek jellemvonásait, amelyeket Erzsébet királynőben mesterileg fest. Hogy lehet az — kérde a szerzőné — hogy a királynő, a ki sohasem hallot magyarul beszélni, s nem is álmodott arról, hogy Magyarországgal kö-

zeli érintkezésbe jő, oly melegen érdeklődhetett az ország nyelve iránt.

A felelet csak lélektani okokban kereshető. Miután azt látta a királynő, hogy bának vele az udvarban, kezdte megérteni, mily igaza lehet a magyaroknak, kiket ugyanezen uralom nyom el „Mindon szabadelvű nézet utált volt Zsófia főhercegné asszony előtt”, — írja szerzőnk, — ki az udvar vezetője volt s az osztrák államférfiak és papok, az ő segédei előtt is. Még azon kísérlet friss bonyomása alatt állottak, miként akarták a magyarok lánczaikat lerázni s a fiatal császárné kemény szavakat és ítéleteket hallott a Lajthán-tuli alattvalói felől. Erzsébet ellenzéki természetű volt. Kifejezetten önálló jelleme folytán szeretett volna a viszonyokkal közelebbről megismerkedni, hogy saját szemével győződjék meg a felől, igaza van-e az udvari pártnak, vagy sincs? Ekkor csakhamar egészen más benyomást nyert, mint a mit badiktálni akartak. A magyarok lovagias, nyílt szívű, őszinte lények, mely oly igen rokon volt az övével. Magához vonza az uralkodónőt. A nép legbelsőbb lényéhez annak nyelve útján akart hozzáférközni s azért azon buzgalommal és komolysággal kezdé tanulmányozni, mely semmi nehézségtől nem riad vissza.

A magyarok iránti rokonszenvet tehát a norvég írónő azon okból magyarázza meg, hogy miután Zsófia főhercegnő türhellen zsarnokságot a fiatal császárné maga is érezte s egyúttal az anyós magyargyűlöletét is, biztosra vehette, hogy amint vele szemben nincs igaza a főhercegnőnek, ugy a magyarokkal szemben sincs. „Zsófia uralkodott a császáron, rajta pedig uralkodtak a papok. Erzsébet Istent a természet nagy ságában tisztelte. Legörömeztöbb elkerülte az egyházi ünnepélyeket s a pap uralom gyűlölt volt előtte... Madame Mére”, amint Zsófiát hívták, habár Napoleon szerény anyjához egy csöppet sem hasonlított, nagyhatalom vala, kinek barátságát megnyerni okos dolog volt. Ezenkívül elgondolhatta az udvarnál mindenki, hogy Ferenc József szerelem dolgában igen változékony és könnyen befolyásolható természetű egyén volt, kinek nevével szemben hamar el kell hidegülnie. Erzsébetet tapasztalatlansága ügyetlenné tette arra, hogy az udvari armányoknak ellent tudjon állani. Így mindenki előre látta, hogy a két nő közötti harcban neki kell vesztenie.

Zsófia főhercegnő a szegény bajor hercegné lányát nem tartotta egy császárral egyenrangú feleségnek s e nevetét mindig hangoztatta menyével szemben. Erzsébet ideges természetű volt s miután legjobb szándékait mindig felremagyarozták, később maga húzódott vissza ferjétől, de a harcot folytatta a támadó anyós ellen. Zsófia a fiatal anyától elveszte gyermekeit is, kiket pedig maga szeretett volna nevelni. S miután a házasság első éveiben csak lányok jöttek a világra, Tschudi szerint Erzsébet fölébe jutott, hogy a fiatal császár esetleg elválk nejétől, kitől trónörökös nem remélhet. Midőn azonban 1858-ban Rudolf megszületett, a házastársak között valamivel szorosabb lett ismét a kapcsolat, melyet a császár öcsésének házassága a belga király lányával Saroltával még jobban kezdett lazítani 1857 óta. Szerzőnk itt a két sógornó harczát festi, kik közül a későbbi mexikói császárné engedelmes leánya lesz Zsófiának. A házastársak eltávolodását növeli a fiatal anyának a trónörökös születésekor támadt betegsége, mely miatt a mellbetegnek kellemes Madeira szigetet kellett fölkeresnie, minek folytán a nyomasztó udvari élettől egyelőre megszabadult s egészsége helyreállott.

Négy havi távollét után, — mely idő alatt a csaknem teljesen egyedül bolyongó

császárné ugy megszerette a költészetet, hogy maga is költővé lett a magányban, 1861. májusában tér vissza Bécsbe, de itt újra köhögni kezdett. Az orvosok végre altesti bántalmat konstatáltak rajta és nem tüdőbajt, a mint eleinte hitték. Most már Corfu szigetet ajánlották gyógyhelyül s a sziget végtelenül jót tett Erzsébetnek. Innen volt nagy szeretete Corfu iránt, melyet haláláig megtartott. Pár havi ott időzése után 1860. augusztusában vonult be ismét a császási fővárosba, hol kitörő örömmel fogadták alattvalói, 16,000 fáklya világításánál tisztelgett előtte a bécsi polgárság üdvözlő küldöttsége.

A császári házastársak között a viszony nem fordult jobbra.

Váratlanul s a nélkül hogy szándékát hárkivel közölte volna újra elhagyta az osztrák fővárost a császárné. — A pompás fogadtatások dacára is felmerültek a házasság élet régi nehézségei. A császár követte őt oda, a hova vonult, hogy kiengesztelődjék vele, a császárné azonban mind távolabbra húzódott, hogy elkerülje, kedvetlenül és fáradtan tért vissza a császár. Eppen a miatt mert azon tulajdonsággal bírt, hogy erősebben tudott szeretni mint bárki más, szenvedett Erzsébet sokkal többet házassága csalódásai miatt, mint mások. Ha nem érzett volna oly erősen s büszkesége kisebb lett volna, kevésbé lesz vala lesújtva, mint így. Uj utra kezelésének egyik mellékoka gyanánt vehető az is, hogy anyósa és az udvar részéről új kellemetlenségekkel találkozott s fájdalommal tapasztalta, hogy Zsófia főhercegnő fölhasználta az anya távollétét arra, hogy gyermekei szívét elidegenítse.

„A házastársak ez elhidegülése évek során át tartott...”

Ime ez idézetek s az ezekhez hasonló intim részletek azok, melyek az osztrák bíró-ságot kihívták Tschudi Klára könyve ellen, de melyek a norvég írónő művét annál érdekesebbé teszik. Mennyire igaza van Tschudi Klárának Zsófia főhercegnő jellemzésében, azt mi magyarok legjobban tudjuk.

k. g.

Szerkesztői üzenetek.

Feketz László Kolozsvár. Felfogásával nem értünk egyet. Az a hírlapíró nem olyan martir, a mint ön képzeli: sőt talán inkább elfogultan élt vissza a toll jogával. Ámde beteg ágy fölött elmélkedni bajos, ezt hat mi sem cselekedszük, sőt — e helyen, — mivel verse egyébként sikerült, közöljük is a verselményt, mely így hangzik:

Egy párhaj után.

A „hősnek“ tettét csodálja a hir,
Ott, a hol még — sajnos — ez divó,
Remekül czélt, jó vivó lehet;
Siklanak által a kérdés felett:
No megjárta egy hírlapíró!

A martir estét ragadja a hir,
Mint fa levelet a folyó...
Hol ontja lányját még a szabadság,
Remegve várják kunyhók, paloták:
Hogy nem öli-e meg a golyó?!

Kósahegyi. Köszönet a szép, őszinte a szeg fejére koppantó cikkért. A k. barátunknak tett ígéretemet a legrövidebb időn belül beváltom.

Megyebizottsági tag. Hogy a királyi tanácsos alispán ur hány éves? Nem tudjuk, de azt látjuk, hogy erősen — nyugdíjképes, akárcsak Debreczen város kiérdemült polgármestere.

Régi teátristák és más komédiások.

Írta: Ifjabb Möriz Pál.

IV.

Az 1830-as esztendőekben már az új idők pirkanó fénye előrevetett sugarát megragyogtatta az öreg kuriák ólomkeretes ablaküvegén, melyeket hűs levelével beárnyalt a mohas tetőig futó szőlő. Könyvek, irások kerengtek közökben, melyek csodálatos eszmékkel hevítették a képzeletet és meleg érzéseket gerjesztettek még a közömbös szívekben is. És épp a kiváltságos uri rendből léptek előre, váltak ki bátor, lelkes baltások, kik baltájukkal merészen döntögettek azon rengeteg erdő óriás, mohától zöld, ősnövésű fáit, mely őserdők kiváltságok erdője volt a nevezése. Oszlófélben volt a sötétség. A közönyt a küzdés hevítő érzelméi váltották fel. Enyhébb napok derültek a magyar nemzeti színészet gyöngye virágára, melyet hiszen annak előtte is csak a közöny, az urak s polgárság nemtörődősége miatt nyomhatott vissza fejlődése benagyom. Amily mértékben ébredett a nemzeti öntudat, hogy a széttagolt nemzeti testrészeket egy hatalmas erős alkotmánnyal egyesítse, oly mértékben ébredezett a teátristák önérzete is. Már felmerészték emelni fejüket, ha hatalmasabbal találkoztak. Ravasz koldusként sunyitva, a házőrző kutyák figyelmét kijátszva már nem a hátsó cselédajtókon osontak be a kuriákba, de mertek kopogtatni a főajtón is, hogy kérelmüket vagy tiszteletteljes meghívásukat előadják az uraság családjának, mely szinte tudott már valamennyi különbséget tenni a csepüregő komédiás és a vándor, kopott altulás teátrista között, akik a hóféhér abroszszal terített családi asztalnál is barátságosan szorítottak helyet. És hogy a teátristák is teljes tudatában voltak már ekkor hivatásuk hazafias, nemzeti jelentőségének, ez, ha példát kell rá felhozni, krivilagosodik egyetlen „Játékszíni jelentés”-ből, melyet az 1832-ik esztendőben Szegeden játszó teátristák adtak ki és mely jelentés dalgályos szavakkal ugyan, de mindenki által érthetőleg foglalja magában a társaság kitűzött czélját. Így hangzik:

„A' Nemzeti csinosodás löszközlője a' szép mestersegék virágzása, tettző kelemmel hat az ki a' korszellem által előre haldó Nemzetekre. A' homályos századok durvább szólásait a' művészség lágy kézzel simította, az erkölcs tiszta forrását az emberi szívekben felnyitva és a társaságos életet kedves vidító láncszemmé köti össze. Mind ezen szép mesterségek Temploma a' Játékszíni — de Nemzeti legye a z; mert az idegen Játékszínek által nem Hazafi Jó — hanem idegen gondolkodás csuszik be hozzánk. De ha czelerányos Színművészi Játékaink vannak: akkor a Nemzeti Lélek ősi hatalmas példák által fölbresztetik: a' Nemzeti nyelv edes vidámsággal árad és terjed el a' Hazába; kedvelltést, csinosodást nyer — de mind ezen jó, csak állandó Játékszíni által terjedhet, hol, a művészségnek nem mindennapi keresetre támaszkodni kell, hanem bizonyos pályán siet a tökéletességre.

Ha tehát csinosodásunknak ezen ága dajkáldó kézzel apóztatik — már egyszer világot látván — mig a magyar magyar lesz, mig a Nemzet élni fog a' magyar Theatrum is — s tsak a' Nemzet egész enyészetevel mulhat el.

Erre nézve buzdítva vagyunk sok Te-kintetes Nemes Hazafiak által, a kiknek Hazafitai kegyes Pártfogásukat megérdemelné kívánván — bátorkodánk egy hónapi előfizetést (Abonementet), melynek ára 12 előadásra 5 fr. Váltóban, mely tisztelettel

ajánlani, mely hazafi segédkezés által a Játékszini Intézet ez uttal dajkalkodó kebelében még egy kevés időre állandóságot nyervén, czélszerű rendeltetésének inkább megfelelhethet.

Mely alázatos jelentésünk mellett megunkat eddigi tapasztalt kegyességekre ajánlottak maradunk a

Nemzeti Társaság Tagjai.

Ezen 1832-ik esztendőben a Nemzeti Társaság Abday Sándor igazgatása alatt három hónapon keresztül mulattatta a szegedieket. Szent Mihály havában, Mindszent havában s Szent András havában töltötték ott az időt a teátristák. kiknek életmódjáról a legmegbízhatóbb adatokat szolgáltatják, a korból vissza maradt színlapok.

Mely színlapok csak kevésbé hasonlíthatók össze a mai selyempapirosra nyomott színi jelentésekkel. Akkor ez helyettesítette az ujságlapokat is. Ha a társaság kebelében valami változás történt ezen az uton tudatta az igazgató közönségével. Ezen az uton a darab látványosságait, melyet bemutatásra szánt. Szóval ez időben a színlap egyszerűsége színházi ujság is volt a mely minduntalan kedveskedett a közönségnek társulati hírekkel, melyek egy részét ma mosoly nélkül nem is olvashatni, olyan naivnak, mulatságosnak tetszők, de akkoriban igen komolyan olvasták azokat a színházba járó mecenások.

Peldául a Nemzeti Színművész Társaság, a midőn 1832 ben Kedden, Mind Szent hava 23 ik napján Parásó és Parásóné részére előadta a Heilbroni Katalin (Käthen von Heilbron) vagy Sylvester Éjtzakája Nagy készülletü Pompás Vitézi Néző Játékot 6 Felvonásban, Abday direktor a szereplő személyzet megnevezése mellett meg szükségesnek tartotta a következőket tudatni a színlapon Parásó és Parásóné által a mélyen tisztelt publikummal, hogy: — Ezen Remek Játék, mely minden nagy Theatrumokon a legelső kedvességet nyerte, még magyar nyelven soha sem adódott, melyet leginkább akadályoztatott a sok fáradságos költség, a szükséges szorgalom, de mi már néhány hetek óta minden igyekezetünket arra kívántuk szentelni, hogy e Játék pontos előadásával teljes meglepedést szerezhessünk. Hogy a szorgalom, igyekezet mellett mit lehet végbe vinni, azzal szolgáltatjuk ki van lenni a Nagyérdemü Hazafiaknak, kegyes pártfogóinknak

legalázatosabb szol ájok
Parásó és Parásóné.

N. B. A, többek közt a' levegőbe mesterségesen fog megjelenni egy Kerubim Annyal, a' Játroszemélyeket megvilágositva. Kezdeté pontban hetedfél óraker.

Ugyancsak ezen társulat repertoárjában fordul elő azon nevezetes erkölcsi vigjáték is, melynek czime Benjám Lengyel-Országból vagy a' Nyolcz Garasos Atyafi. Szent-Mihály havában pedig Abday Sándor igazgatói fáradozásának jutalmául még furcsább czimü játékdarab adódott elő. És pedig — Azon nevezetes igaz történeten épült új Vitézi Rajzolat 3 szakaszban, melyet ama jeles író, Grindl után fordított Láng Ádám színművész ezen czim alatt.

A' Magyar Bajnoki Lelkek
és

A' Nagylelkü Vitéz Ásszonynak Férjéhez
Való Igaz hűsége,

amellyben bizonyos nevezetü Böszörményi Johanna művésznő is hosszas betegségből való felgyógyulásával kívánna a, kijelölt szerepben a Nagy Érdemü Pártfogóknak alázatos tiszteletét tenni. — De mindezzel Abday Sándor még nem üritette ki a kedveskedéseknek aranyozott papirosos kincsesházát. Mert a nagy vitézi játék után még egy nagy kedvességet nyert s ujra kívánt, pompás nagy készülletü fényes Néma képezet (Tabló) színre hozatalát is megígérte. Mely Tablónak teljes czime: — Orestes és Hermione Nemes győzedelmek Zephire és Seide rettentő bűnöknek büntetése. E tábló három szakaszból állott, fővonzó erejét mindenesetre az képezte, hogy Római fényes színről Brilláns színre változó Bengáliai tüzzel lett megvilágítva, amelynek díszet valóságos tüzes esső emelte még ditsősége-sebbé.

Az Abday Sándor szintársulata számos női és férfi játszótárgból állott, kik közül egyik érdemes veterán színész, egy igazi uttörő, az öreg Száki a nyolczvanas években mint nyugdíjas színész Debreczenben halt el és ugyanitt is temették el az ákácztörvénys magyar temetőbe.

Nem érdektelen még itt felemlíteni azon „Színészeti Jelentést“, mely az 1835-dik esztendőből származik s mely ezidőig megőrizte tragikomikus emlékét az esőtől szétmosott színi előadásnak. Nevezetesen írott szókkal mondatik ebben, hogy: „Ma Szombaton Május 16-án 1835 a' mult esőtörtékről a' nagy eső szakadása miatt elmaradt egészen új, szív érzékeny darab — Jámbus Verseken írva 3 felvonásban adatik elő — ezen czim alatt

Az Éjjeli Vendég
vagy

A' Bosszu dühe.

„Rég nem zavarta ily duló vihar
„Színészetünket — de majd — hisszük — jó
„Szivetek, Nagy ielkü Honfiak, hogy
„Veszteségünket hív Pártfogással
„Pótolni fogják. 'S e' kegyességért esedezik
Jelen színészetünk.
Kezdeté pontba nyoltzkor.“

És bizonyára polgáruiméknak volt annyira lágy és érzékeny szívök, hogy pártolásukat nem vonták meg ily megható kérés után azoktól a pernahajder teátristáktól, akik között került olyan selma is, hogy ékes szavával és játékával képes volt még a háromtokás, ezüstgombos lajbis tsizmadia czehmester uramat is lopva megkönyeztetni, hogy a tisztelt nemzetes ur úgy mutatta mintha kénytelen volna az orrát törölgetni, holott szeme kövér könyeit fogta fel, törölgette le a pöttös nagy zsebbevaló keszkenőjével, mely volt olyan nagy, hogy mai holmi csipri csupri mesternek az egész műhely berendezése belefért volna a pöttös kék keszkenőbe . . .

1110—1901.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 2142/2. 1901. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Grimm A. József részére Hajnal Mór debreczeni lakostól 40 kor. 56 fl. tőke, ennek 1901. jun. hó 17-től számítandó 5% kamatai és eddig összesen 17 kor. 76 fl. perköltség erejéig 1901. é. aug. hó 5-én bíróilag le és felülfoglalt s 663 kor. becsült butorok, szikvizgyártó gép és ehez való 270 drb. üvegből álló ingóságok 1901. évi nov. hó 27-én d. u. 2 óraker kezdetét veendő és Debreczenben Nyil-u. 107 sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1901. nov. hó 5-én.

Bódogh Zs.
birói kiküldött.

HRABÉCZY ANTAL

ruhafestő és tisztító intézete

Debreczen, Széchenyi-utca 42-ik sz.

Mindenféle ruhák, függönyök, szőnyegek stb. kifogástalanul

festetnek és tisztítottak.

Bejárat az utczáról.

Donogán és Somossy

Kurz József és Társai utódai cégénél
Kistemplom bazar

A karácsonyi idényre

rendkívüli olcsó áron

kaphatók:

Asztalneműek, vásznak,
zsebkendők, nyakkendők,
gallér és kézelők, harisnyák
kész fehérneműek,
színes alsó szoknyák, mosó
velez, francia flanell.

Női ruhaszövetek.

Fekete és színes selyem.
Mosó bársony. Szönyegek.
Takarók és pokróczok.

Kisérleje meg nagysád egyszer a világhírű

ugorka-tej vegyíték

használatát, mely Georg Häntzschel udvari szállitonál Drezdában kapható és bizonyára mindig ezt fogja használni.

Egyedüli bevált szer az arcz üdeségének, szépségének és ifjúságának ápolására és fentartására, az aggkorig.

Nagyon ajánlatos a durva, merev arc-bőr gondozására.

Häntzschel ugorka-tej készítménye üvegenként 1.60 és 3 koronáért árusítatik.

Ugorkatej szappan darabja 80 fl.

Ugorka-tej puder doboza 2 kor.

Kapható **L. Kovács Nándor** gyógyszer-tárában Debreczen Piacz-u. 30 sz.

Fűszer üzlet áthelyezés.

Kontsek Géza

fűszer, csemege és nagykereskedő lapunk utján tudatja a n. é. közönséggel, hogy tetemesen megnagyobbított és dusan felszerelt

áruraktárát

Kossuth-u. 7. sz. a.

ujjonnan épült **Kardos-féle** házba helyezte át.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „**Hajduság pedró**” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszer-tárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Egy jól jövedelmező

üzlet a piácson levő helyiséggel eladó. Az üzlethez 1000-1500 frt tőke szükséges. Czím a kiadóhivatalban.

A State Medical Institute (Amerika)
debreczeni megbízottja kéri, hogy lakcímet e lap kiadóhivatalával közölni sziveskedjék.

Gyönyörűen éneklő kanári madarak változatos hanglutmokkal olcsón kaphatók Péterfia-u. 26.

Süket ön?

Uj találmányunkkal a **süketség** és **nehéz hallás** minden neme **gyógyítható**: süketen szülöttek gyógyíthatatlanok. **Fülzugas azonnal megszűnik.** Irjátok le eseteteket? Díjmentes megvizsgálás és felvilágosítás. Mindenki csekély költségből otthon gyógyíthatja magát. **Internationale Ohrenheilkunst, 96 La Salle Ave, Chicago, Ill.**

Ő cs. és apost. kir. felségének legfelsőelhatározása folytán

A polgári jótékony célra szánt

XXXIV-ik cs. kir. államsorsjáték.

Ezen az osztrák birodalomban **egyedül törvényesen engedélyezett pénzszorsjáték** 16.404 nyereményt tartalmaz **kézpénzben 442.900 korona** összegben.

A főnyeremény

200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedek kezkeskedik.

A huzás visszavonhatlanul 1901 decz. 12-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjáték osztályánál, III. ker. Vordere Zollamtsstrasse 7 sz. a., továbbá lottógyűjtődékekben, adó, posta, távirda és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A cs. kir. lottójövedeki igazgatóság
államsorsjátéki osztálya.

Az 1895. évi cairói s az 1896. é. londoni egészségügyi kiállításokon diszoklevéllel és arany éremmel kitüntetve.

Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer a

REUMASZESZ

biztos s kiváló gyors hatása köszvény, csusz, rheuma, ischiás stb. ellen.

Hatása meglepő, a meenyiben gyakran még a legidősebb köszvény, csusz lágdalmakat is már néhányszori bedörzsölésnél teljesen megszüntette.

Egy üveg ára használati utasítással 1 kor., eöbbs 2 k. 40 fl.

Szegfü crème szeplő, májfolt, miteser s az arcz és kéz-bőr mindennemű tisztálanságai ellen. Főuri körökben is előszeretettel használva. Ára 1 kor.

Szegfü powder a teinek üdeséget s finomságot kölcsönöz. Fehér, rózsaszín s crème színben. Egy doboz 1 k.

Szegfü fogpor a fogak s foghus ép. ségben tartására. — A szájat dezinficiálja, a fogaknak vakító fényt kölcsönöz. Egy doboz 80 fillér, fogkefe 1 kor.

Szegfü szappan a legfinomabb toilt szappan, kiváló kellemes illattal. Egy db 80 fill.

Haj elixir a haj hullás, kopaszodás, fejkorpa s haj kikopás biztos megállására szolgál. Egy üveg 3 kor.

Tokaji china vasbor legkitűnőbb minőségű saját termésű hegyaljai borból készítve. Kitűnő s biztos hatású szer vérszegénység, sápkór s idegesség ellen. Gyermeknek kellemes ízénél fogva igen szívesen veszik be. Fülliteres üveg 5 k., 1 liter 9 kor.

Tourista olaj az egyedüli biztos szer tyukszem, szemölcs és bőrvastagodás gyökeres kigyógyítására. Egy üveg ára 70 fl.

Gyomor bor legkitűnőbb minőségű tokaji asszu ürmösből készítve. Biztos hatású a már legrégebbi gyomorbetegségek gyógyítására. Étvágytalanság, székrekedés, görcsök s gyomorsütes egyedüli biztos óvszere. Egy üveg ára 3 kor.

Kapható csaknem az összes gyógyszer-tárában.

Postán utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

WIDDER GYULA

gyógyszerész, Sátoraljanhely.

Főraktárak Budapest Török József gyógyszer-tárában, Király-u. 12 és az Egger-féle „Nádor gyógyszer-tár”-ban Váci-körut 17. Helybeli raktárak: Mihalovits Jenő, dr Rothschnek V. Emil és Tóth Béla gyógyszerész uraknál.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.